

Kamuoja uodų antplūdis

Jurgita Vitkauskienė

Šį pavasarį prasidėjęs uodų antplūdis pribloškė gyventojus.

Uodų gausa praeitį savaitgalį privertė pakeisti planus poilsio gamtoje mylėtojus, sodininkystės mėgėjus bei ūkininkus.

Kai kuriose Biržų vaistinėse praėjusį šeštadienį pritrūko priemonių apsisaugoti nuo uodų bei įkandimų gydymui.

Šalies spaudoje skelbiama, kad pirmųjų uodų gausumą lėmė palankios oro sąlygos. Uodai žiemojo pačioje atspriausioje, kiaušinio stadijoje, todėl puikiai išgyveno. Drėgnas ir šiltas pavasaris lėmė jų spartų vystymąsi.

Lietuvoje gyvena apie 300 uodų rūšių. Piko metu per 10 minučių žmogui gali įkasti 1000 uodų.

Panevėžio visuomenės sveikatos centro Biržų skyriaus vadovė Elena Bajorūnienė sakė: „Svarbiausia, kad žmonės nebūtų alergiški. Kiekvienas turi individualių būdų saugotis nuo uodų įkandimų. Yra specialių juos atbaidančių repelentų.“

Biržų rajono valstybinės maitos ir veterinarijos tarnybos specialistė Rasa Stančienė teigė, kad nusiskundimų dėl itin uodų užpultų gyvulių negauta.

Gintis, anot jos, reikia specialiais kraujasiurbius nuo gyvulių atbaidančiais preparatais.

Specialistė nustebė, kad veterinarijos vaistinėse pirmadienį jų nebebuvo. Šeštadienį šios priemonės iš vaistinių buvo išpirktos.

Specialistai siūlo apsaugoti namus nuo uodų išskverbimo. Tam reikia specialių tinklėlių langams ir durims.

Patartina naudoti repelentus – kraujasiurbius nariuotakojus atbai-

dančias medžiagas. Tai gali būti aerozoliai, tepalai, kremai, pieštukai, garuojantys prietaisai, pleistrai.

Uodus atbaido gvazdikėlių, baziliko, pelargonijos, arbatmedžio, anyžių ir eukalipto kvapai. Jų aliejumi reikia tepti odą arba juos užlašinti ant šilumos šaltinio, išdėlioti įmirkytus aliejūje šių augalų gabaliukus.

Senovėje uodams atbaidyti buvo naudojamas varpučio nuoviras, smulkiai supjaustyti švieži ievos ir baziliko lapai bei žiedai, šviežiai nuskintos šėivamedžio šakelės, pomidorų lapų, pelyno nuoviro, kamparo kvapas.

Būnant gamtoje į laują patartina įmesti pušų, eglėlių kankorėžių.

Sukandžius uodams patartina įkandimo vietų netrinti, bet nuplauti šaltu vandeniu. Ant skaudamų vietų dėti šaltą kompresą, dezinfekuoti. Tepti preparatais, mažinančiais uždegimą, niežulį ir skausmą.

Niežulį galima panaikinti actu, sodos arba kalio permanganato tirpalu. Įkandimus tepti ūkišku muilu, citrinos sultimis, kefyru ar rūgpieniu, žaliu svogūnu ar česnako sultimis.

Tinka ir senovinis tepalas „žvaigždutė“.

Patartina gerti homeopatinus preparatus.

Jei įkandus uodams prasidėjo ūmi alerginė reakcija, reikia vykti į ligoninę.

SEKMINĖS BAŽNYČIOSE

Biržų evangelikų reformatų bažnyčioje

Gegužės 23 d. (sekmadienį) 11 val. Sekminių pamaldos su Šv. Vakarėne.

Kun. Rimas Mikalauskas

Papilio evangelikų reformatų bažnyčioje

Gegužės 23 d., pirmą Sekminių dieną, 11 val. vyks pamaldos su Komunija.

Biržų evangelikų liuteronų bažnyčioje

Sekminių pamaldos Biržų evangelikų liuteronų bažnyčioje (Kilučių g.5) vyks gegužės 23 d. 10 val.

Biržų Šv. Jono Krikštytojo bažnyčioje

Gegužės 23 d. – ŠVENTOSIOS DVASIOS ATSIUNTIMO IŠKILMĖ (SEKMINĖS).

Prieš sumą Sekminių procesija ir himnas „O Dvasia, Viešpatie, nuženk“. Suteikiami visuotiniai atlaidai dalyvaujantiems šiose pamaldose.

IŠSĖTINĖ SKLEROZĖ – KLASTINGA LIGA

Tai jaunų ir darbingų žmonių liga - taip trumpai išsėtinę sklerozę galėtų pavadinti dauguma medikų. Tačiau visuomenėje dažnai ši liga suvokiama klaidingai ir neretai išgirstas ar perskaitytas žodis „sklerozė“ kelia asociacijas su atminties negalavimais, senatve. Tokia nuostata nėra teisinga, nes pats terminas „sklerozė“ reiškia irimą, kuris gali atsirasti bet kurioje sistemoje, dėl to ne viena liga savo pavadinime turi žodį sklerozė. Išsėtinė sklerozė (IS) yra dažniausia netrauminė centrinės nervų sistemos, t. y. galvos ir nugaros smegenų, liga.

IS rizikos grupės

IS paprastai pasireiškia tarp 20 ir 40 metų, tačiau taip pat gali pasidėti ir jaunesniems ar vyresniems žmonėms. Ji dukart dažniau pasireiškia moterims nei vyrams. Dažniausiai IS serga vidutinio klimato zonų gyventojai, rečiausiai – žmonės, gyvenantys karšto ir šalto klimato zonos. Lietuva yra viena iš tų šalių, kurios patenka į didelės rizikos grupę. Tyrimų duomenimis, Lietuvoje išsėtinę sklerozę serga 55 žmonės iš 100 tūkstančių, registruotų ligonių yra apie 3 tūkstančius, tačiau manoma, kad dar trečdalis sergančiųjų į medikus kol kas nesikreipė.

Simptomai ir pavojaus signalai

IS dažnai vadinama klastinga liga vien dėl to, kad neturi nė vieno išskirtinio požymio, kuris yra būdingas tik jai. Pirmieji IS simptomai gali būti laikinas vienos akies regos sutrikimas, galinių tirpimas, nusilpimas, pulsavimosi sutrikimai. Tai gali pasikartoti keletą kartų per metus ar kartą kitą per kelis metus. Po šių sutrikimų pažeistos funkcijos gali ir visiškai atsistatyti, tačiau tai nereiškia, kad liga atsiraukė. Taip pat reikia paminti, kad kiekvienam ligoniui simptomai pasireiškia individualiai ir prie regėjimo, jutimo, motorinių ar psiausvyros sutrikimų dar gali pasireikšti greitas nuovargis, nuotaikų kaita, depresija, pasunkėjęs mąstymas, neaiški kalba, šlapinimosi, sutrinimosi ar lytinės funkcijos sutrikimai.

Skiriamasis IS požymis yra naujo simptomo atsiradimas ar senojo pasikartojimas, užsitęsęs ilgiau nei 24 valandas. Dažniausiai simptomai išryškėja per kelias dienas, išlieka tris - keturias savaites ir apytikriai po mėnesio išnyksta.

Kraštiečių vakaronė Kirkiluose

Gegužės 29 d. 19 val. Kirkilų bendruomenės namų kieme organizuojama kraštiečių vakaronė.

Programoje biržietiški romansai, humoras, folkloras, šokiai ir naktigonė prie laužo...

Vaišės sušėtinės.
Tel. pasiteirauti 8685 75567
Bendruomenės taryba

Diagnostika

Nors IS nėra išgydoma liga, tačiau labai svarbu ją diagnozuoti kuo anksčiau, nes tai leidžia parinkti tinkamiausią gydymą ir pristabdyti ligos progresavimą. IS gali pastebėti šeimos gydytojai ir okulistai. Bendrosios praktikos gydytojas, įtariantis pacientui IS, siunčia neurologo apžiūrai. Liga diagnozuojama IS centruose, esančiuose Vilniuje, Kaune ir Klaipėdoje.

Pastebėję IS požymius žmonės turėtų nedelsti ir kreiptis į savo bendrosios praktikos gydytoją, nepaisydami to, kad sutrikimai visiškai ar dalinai praėjo. Diagnozė patvirtinama, kai pacientas yra nuodugniai ištirtas ir jam atlikti visi būtini tyrimai.

Keturios ligos formos

Yra keturios IS formos. Recidyvuojanti-remituojanti išsėtinė sklerozė yra dažniausiai pasitaikanti forma, kuri prasideda 80 proc. susirgusiųjų. Ši forma būna tik ligos pradžioje, vėliau ji pereina į antrinę progresuojančią IS formą. Pirminėje stadijoje net kelis metus gali visiškai nebūti simptomų, tačiau paūmėjimai yra neprognozuojami ir gali pasireikšti bet kada. Nauji ar jau anksčiau buvę simptomai gali atsirasti staiga, trukti keletą dienų ar savaitę ir po to vėl išnykti. Laikui bėgant šia liga sergantiems žmonėms simptomai ir negalia vis stiprėja.

Pirminė progresuojanti IS yra labai reta ir pasireiškia tik 10 proc. sergančiųjų. Nuo pat ligos pradžios būdingas nuolatinis progresavimas. Simptomai ryškėja ir negalia laipsniškai didėja.

Gerybinė IS pasireiškia vienu nedideliu paūmėjimu ir galimu vienu papildomu atkryčiu. Po to pacientas pasveiksta iki galimo antrojo paūmėjimo, kuris gali nepasireikšti net 20 metų. Vis dėl-

to gerybinė IS forma galiausiai pradės progresuoti.

Susitaikymas su liga

Daugelis susirgusiųjų turi pereiti įvairias stadijas, kol susitaiko su savo liga. IS diagnozė pirmiausia sukelia šoką, po to atsiranda ligos neigimas, dar vėliau aplanko baimės jausmas. Sergantieji turėtų nesidrovėdami kalbėti su gydytoju apie atsiradusius pojūčius, simptomus, abejones, baimę, kuri dažnai kyla dėl nežinios. Užsitęsęs baimės jausmas gali labiau paakenkti gyvenimo kokybei nei patys ligos simptomai. Dėl nuolatinių baimės, nežinios, nerimo sergančiuosius IS ima kamuoti depresija, kuri diagnozuojama dažniau, nei sergant kitomis lėtinėmis ligomis. Sergantieji IS turėtų žinoti būtinausią informaciją apie šią ligą, nes tai gali padėti išsklaidyti baimes bei suprasti ne tik tai, kaip gyventi visaverčių gyvenimą toliau, bet suvokti, kad gyvenimas nesustoja ties IS diagnoze.

Svarbu laiku pradėti gydymą

Ankstyva diagnozė yra ypač svarbi, nes tik savalaikis gydymas gali padėti pasiekti gerų rezultatų. Ši liga nėra užkrečiama ir nebūtina jai sergantiems prisireikia invalido vežimėlio. Nors iki šiol IS yra nepagydoma liga, visgi gyvenimo trukmei įtakos turi nedaug. Tačiau pavėluotai pradėtas gydymas praktiškai nėra veiksmingas ir neigalumo tikimybė išauga. Sergantieji IS gali mėgautis visaverčių gyvenimu, tačiau turėtų nepamiršti reguliariai sportuoti, daugiau dėmesio skirti mitybai, informuoti apie savo ligą darbdavį bei savo artimuosius.

Parenė Edvardas Paškevičius, Lietuvos neurologų asociacijos projekto „IS langas“ atstovas

KVIEČIAME Į KRAŠTIEČIŲ ŠVENTĘ

Š. m. gegužės 29 dieną 12 valandą PAGAIČIŠKIŲ kaime organizuojamas KRAŠTIEČIŲ SUSITIKIMAS. Visus - gimisius, gyvenančius, gyvenusius nuo LAPIŠKIŲ IKI PAKARKLIŲ kaimu, dirbusius „Socializmo“, o vėliau „Laisvosios žemės“ kolūkiuose - kviečiame atvykti. Kviečiame atvykti ir mokytojus, dirbusius Pakarklių pradinėje mokykloje. Visų labai laukiame.

Organizatoriai Pačeriaukštės kaimo bendruomenė
Tel. pasiteirauti 8 657 80122

RENKASI „ŠALPUSNIS“

Biržų astmos klubo „Šalpusnis“ susirinkimas įvyks gegužės 24 d. 17 val. Verslo informacijos centro patalpose (Rotušės g. 24A).